ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УМОВАХ РЕФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У АГРАРНІЙ ОСВІТІ ТА НАУЦІ

МАТЕРІАЛИ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

23 листопада 2017 року

Біла Церква
2017

УДК 811.111'253'367.625:63
БОРЩОВЕЦЬКА В.Д. канд. пед. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ТРУДНОЩІ ЗАСВОЄННЯ КОНВЕРСІЙНИХ УТВОРЕНЬ ВІД ДІЄСЛІВ З ПОСТПОЗИТИВАМИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ АГРАРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Для ефективного навчання майбутніх перекладачів англомовної фахової, зокрема, аграрної лексики необхідно вивчити та подолати труднощі її засвоєння. Значну групу англійської аграрної термінології становлять конверсійні утворення від дієслів з постпозитивами. Нагадаємо, що конверсія – це такий спосіб словотворення, при якому утворення слова відбувається як за допомогою зміни парадигми так і за допомогою зміни його синтаксичної дистрибуції.

У філологічній науці розрізняють десять типів конверсії. Проте, у результаті нашого аналізу досліджуваного корпусу лексичних одиниць шляхом вибірки та накладання словників, ми дійшли висновку, що найпродуктивнішими і найтиповішими для аграрної термінології є конверсійні утворення моделей V-N і N-V. Особливий інтерес при навчанні таких лексичних одиниць представляють семантичні відношення всередині конвертованих пар. Оскільки конвертовані дієслова, отримані в результаті конверсії можуть бути полісемантичними і спричиняти трудність їх засвоєння. Досліджені нами лінгвістичні особливості зазначеної групи англійської аграрної лексики будуть спричиняти трудність засвоєння ЛО в процесі навчання перекладу майбутніх фахівців. Проте перед тим, як розглянути шляхи вирішення цієї проблеми, необхідно детально вивчити структурно-семантичні особливості такої лексики.

У процесі навчання досліджуваної лексики необхідно класифікувати всі лексичні одиниці, що підлягають засвоєнню за ступенем їх методичної трудності. Правомірно вважати, що врахування вище описаних явищ має велике значення для розробки методичної типології лексичних одиниць, в основі якої використовуються дані порівняльного аналізу лексичного матеріалу в іноземній та рідних мовах, а саме: типологія лексичних міжмовних відповідностей, що відображає повне, часткове або відсутнє співвідношення семантичної і морфологічної структур, а також сполучення та вимову слів мов, що порівнюються.

УДК 378.147:005.336.2
ЧЕРНИЩУК Ю.І. асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Існують два можливих шляхи оволодіння стратегіями: індуктивний (від використання стратегій до їх формулювання) і дедуктивний (спочатку йде ознайомлення зі стратегією, а потім її використовують під час виконання завдань). Формування навчально-стратегічної компетентності носить циклічний характер, кожен з яких включає наступні етапи: 1) усвідомлення й аналіз власних стратегій; 2) розширення діапазону стратегій у результаті колективного обговорення та власних спостережень; 3) ознайомлення з іншими стратегіями, поданими в підручнику/ посібнику; 4) тренування нових стратегій; 5) використання підказок; 6) висновки про стратегії, що використовуються.

У процесі формування навчально-стратегічної компетентності викладачу відводиться роль консультанта, помічника і партнера. Безумовно, викладач буде задіяний у процесі оцінювання, плануванні і прийнятті рішень про наявність чи відсутність знань у студентів, які потрібно засвоїти у процесі самостійної роботи. Для того, щоб студенти успішно оволоділи прямими навчальними стратегіями, важливо відібрати такі стратегії, які відповідають іхнім інтересам і психологічним особливостям, а також організувати систематичну роботу по засвоєнню матеріалу.

Контроль рівня сформованості навчально-стратегічної компетентності проводиться опосередковано у процесі контролю рівня сформованості мовної, мовленнєвої та лінгвосоціокультурної компетентностей.

У цілому, вибір і використання стратегій є досить індивідуальним, тому ефективнішим у цьому випадку буде самоконтроль, що здійснюється студентами. Контроль з боку викладача є актуальним на етапі оволодіння студентами стратегіями чи відповідними вміннями і операціями. Провідними функціями контролю у процесі формування навчально-стратегічної компетентності є навчальна і стимулююча.

Успішність формування мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей значною мірою залежить від рівня організації і забезпечення освітнього процесу з вивчення іноземних мов у ВНЗ.

УДК 811.111/. 161.2/.161.1 : 81’255.4 : 791
БЕРЕГОВЕНКО Н. С., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

СПЕЦИФІКА ПРАГМАТИЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕЛЕСЕРІАЛУ “DEXTER” УКРАЇНСЬКОЮ ТА РОСІЙСЬКОЮ МОВАМИ

Актуальність даного дослідження визначається зростанням кількості кінематографічної продукції, різновиду найменш досліджених в перекладацькому аспекті аудіомедіальних типів текстів. Метою – є визначення особливостей прагматичної адаптації при аналізі перекладацьких прийомів на прикладі серіалу “Dexter”. Завдання полягають у дослідженні особливостей прагматичної адаптації при аналізі специфіка перекладу серіалу “Dexter” українською та російською мовами. Матеріалом є серіал “Dexter”, який здобув

визнання глядачів та критиків, неодноразово номінувався на різні премії, такі як «Еммі», «IGN», «Satellite Awards» і «Сатурн». Він є не зовсім типовим для класики детективного жанру, оскільки порушує існуючі апріорні правила побудови сюжету. Оповідач і детектив, який в принципі не може виявитися злочинцем в класичному детективі, у цьому випадку є ним. Це свідчить про винятковість серіалу на гіпертекстовому рівні, тобто його невідповідність жанрово-стилістичній традиції. Порушення логіки побудови сюжету на основі відомих фактів розширює поле можливих альтернатив, ускладнює читачеві його аналіз. Варто відмітити ще одне відхилення від норми, якої, практично завжди дотримується класичний детектив — неможливість випадкових помилок і збігів. Тут важко визначити чітко де добро, а де зло, відмежувати об'єктивне від суб'єктивного. Сам детектив втілює в собі обидві сторони, які знаходяться у постійній боротьбі між собою.

Результати нашого дослідження свідчать про те, що лексичні трансформації використовуються при перекладі найчастіше. При перекладі кінематографічних матеріалів зазвичай застосовується традиційний арсенал перекладацьких прийомів, які властиві художньому перекладу. Слід зазначити, що при перекладі кінотекстів перекладач стикається з ситуаціями, коли виникає потреба застосовувати трансформації різних типів, поєднуючи лексичні, граматичні та стилістичні трансформації. Варто почати з імені головного персонажа Dexter, яке відтворено транскрибуванням Декстер. При цьому слід відмітити, що таке ім'я обрано не випадково: Dexter означає правий, або правий, який знаходиться по праву руку. Його антонімом є sinister- лівий, який знаходиться по ліву руку. Тут чітко видно алюзію на добро і зло, які представлені одночасно. При перекладі ця алюзія не передається.

Іншою групою перекладацьких прийомів, що часто застосовуються при перекладі кінотекстів є граматичні трансформації. Саме вони допомагають досягти адекватності перекладу, всупереч розбіжностям у формальних семантичних системах двох мов таким чином, щоб текст перекладу з максимально можливою повнотою передавав всю інформацію, укладену в початковому тексті, при суворому дотриманні норм мови перекладу. З метою зручності опису всі види перетворень або трансформацій здійснюваних у процесі перекладу можна звести до чотирьох елементарних типів, а саме: перестановки; заміни; додавання; опущення: He's the one – Він той, хто мені потрібний, Тот, кто мне нужен It took me a long time to get these little boys clean. – Мені довелося попрацювати, щоб відчистити хлопчиків від землі / Мне пришлось постараться, чтобы очистить этих мальчиков от земли. Buddy disappeared. – Баді кудись подівся / Бадди куда-то пропал. У наведених двох перших прикладах додавання зумовлено необхідністю конкретизації ситуації і належить до сфери перекладацького вибору, останній приклад демонструє застосування додавання, що відповідає нормам української мови. Проведений аналіз свідчить про те, що перекладацькі трансформації в цільовій мові у більшості випадків пояснюються необхідністю прагматичної адаптації, оскільки ми продемонстрували необхідність узгодження трансформацій на

гіпотекстовому рівні з контекстами на рівні тексту і гіпертексту. Аналіз перекладу серіалу “Dexter” показав, що певну складність представляє переклад реалій – елементів мови й культури, що нерідко зберігають у собі імпліцитні змісти. Мова є своєрідною частиною національної культури, відбиває в собі майже всі її елементи. Зберегти національну своєрідність оригіналу в перекладі завдання особливої складності. Так при перекладі безеквівалентної лексики, тобто реалій слів, під якими варто мати на увазі найменування елементів побуту, історії, культури й т.д. даного народу, країни, місця, що не існують в інших народів, у художній літературі перекладач може використати ємний описовий переклад або посилання (пояснення). При перекладі художніх фільмів даний метод неможливий з технічної точки зору, тому що перегляд фільму припускає однократне не коментоване сприйняття картини. Часові рамки, а саме синхронізація тексту, не дозволяють перекладачеві передати всі нюанси значення певної реалії.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про те, що перекладацькі трансформації в цільовій мові у більшості випадків пояснюються необхідністю прагматичної адаптації, оскільки ми продемонстрували необхідність узгодження трансформацій на гіпотекстовому рівні з контекстами на рівні тексту і гіпертексту. Основними проблемами при перекладі серіалу є передача реалій, фразеологізмів та сленгу, що потребує узгодження стратегій перекладача у різних контекстах на рівнях гіпертексту, тексту та гіпотексту.

УДК 811.111'373.72:82-92(73)
ДЕНИСЕНКО І. І., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ІДІОМАТИЧНИЙ ПРОСТІР У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ СТИЛІ НА МАТЕРІАЛІ АМЕРИКАНСЬКИХ ВИДАНЬ

Ідіоми зустрічаються в кожній мові, і вивчення їх є важливим аспектом оволодіння мовою. Англійська мова не є винятком, оскільки містить велику кількість ідіом, які широко використовуються. Проте, через їхню жорстку структуру та цілком непередбачуване значення, ідіоми часто вважаються важкими для вивчення. Джон Сейд (John Seed) визначає ідіому,як словосполучення, що складаються разом, стають іконізованими та фіксованими в часі. Гілл Філіп стверджує, що «ідіоми - це клас одиниць, які ставлять виклик нашим розумінням граматики та лексики». Ідіоми часто використовують як журналісти, так і політики як певні способи висловлення думки або представлення готових оцінок.Стиль англійської газети може бути визначений як система взаємопов'язаних лексичних, фразеологічних та граматичних засобів, що сприймається спільнотою як окрема лінгвістична єдність, яка служить метою інформування, інструктажу читача. Газета також прагне впливати на громадську та політичну думку, створити певну оцінку та

закцентувати увагу на нагальних питання. Елементи оцінки можна спостерігати у самому підборі та способі подання новин, при використанні конкретного лексичного матеріалу. Словник, який використовується в написанні газети, є природним і загально літературним. Але, крім цього, стиль газети має один із найкращих способів ілюструвати тему та спрямувати матеріал до читатча, обравши найяскравіші лексичні засоби, а саме ідіоми. Наприклад: «Venture capitalist David Cowan is a professed chess-playing nerd who studied math and computer science at Harvard. Last year, though, he decided he needed a**crash course** in getting hip». – The New York Times (Crash course – швидкий урок). «In some communities, efforts are being made to increase the amount of affordable housing. Celebrity-heavy Aspen, for example, has created 2,600 low-cost units over the past 30 years. But such measures only **scratch the surface** of the problem». - Financial Times (to scratch the surface – почати розуміти). « Some people who met a spouse online and later divorced aren't **losing heart.** Some even say they would date online again.» – The Wall Street Journal (to lose heart – здаватися; втрачати надію). «Sometimes I think we can be too soft in our assessment of graduates. But what's the point when we know that in reality, business can be a **dog-eat-dog** world?"- The Guardian(dog-eat-dog world–жорстокий світ). Використання ідіом є не лише цікавою темою для досліджень, але також, творчо використовується в публіцистиці, які можуть ефективно сприяти навчанню, критичному мисленню, креативності та винахідливості. Багато лінгвістів проаналізували приблизно 200 000 слів із політичних дебатів, записаних на психотерапію сесій та композицій, написаних студентами та дорослими прийшли до висновку, що ці люди використовували близько 4 ідіом на хвилину.

УДК 801.671:57:81'367.2
СТРІЛЕЦЬКА С.В., канд.. пед.. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО АНАЛІЗУ ТЕКСТУ

Одним із важливих завдань, які стоять перед викладачами ВНЗ (спеціальність – іноземна філологія), – навчити студентів перекладацькому аналізу тексту.

Услід за М. Ноеу, С.Є. Максимовим, перекладацький аналіз тексту передбачає виявлення повторень як лексико-семантичного засобу забезпечення когезії в тексті, створення сітки вузлів лексико-семантичного зв'язку, встановлення "семантичного ядра" шляхом визначення центральних і маргінальних речень.

Услід за С.Є. Максимовим, визначимо головні типи повторень, які можна спостерігати між реченнями в текстах різних функціональних стилів: 1) просте лексичне повторення (англ. "simple lexical repetition"); 2) складне лексичне повторення (англ. "complex lexical repetition"); 3) проста парафраза (англ.

“simple paraphrase”); 4) складна парафраза (англ. “ complex paraphrase”); 5) кореферентне повторення (англ. “ co-reference repetition”); 6) субституція (англ. “ substitution”).

З огляду на характеристику типів повторень, розглянемо правила утворення зв’язків між реченнями в тексті шляхом лексико-семантичного повторення за M. Hoey (1991): 1) зв'язок (англ. “link”) утворюється між реченнями, які мають однакову лексичну одиницю; 2) зв’язки, утворені шляхом лексико-семантичного повторення в межах одного речення, не розглядаються; 3) за умови утворення 3-х і більше зв’язків між двома реченнями утворюється лексико-семантичний вузол або бонд (англ. “bond”).

Такий підхід дозволяє виділити центральні і маргінальні речення (англ. “central and marginal sentences”). Речення, які мають максимальну кількість вузлів лексико-семантичного зв’язку або бондів з іншими реченнями, є центральними (англ. “central sentences”). Такі речення несуть в собі основну інформацію і являють собою семантичне ядро тексту (англ. “semantic nucleus”), оскільки є найважливішими для його розуміння, інтерпретації та перекладу. У свою чергу речення, як мають недостатню кількість вузлів лексико-семантичного зв’язку або бондів з іншими реченнями, вважаються маргінальними (англ. “marginal sentences”). Такі речення несуть в собі додаткову інформацію і мають меншу семантичну цінність.

Отже, в основу сучасних методик перекладацького аналізу тексту покладено ідентифікацію повторень як лексико-семантичного засобу забезпечення когезії у тексті.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми, що розглядається. Перспективним може стати вивчення сучасних методик перекладацького аналізу тексту в інших іноземних мовах.

УДК: 811.111'367.627'42
ПИЛИПЕНКО І.О., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

СЕМАНТИЧНА ДИСТАНЦІЯ ЧИСЛІВНИКІВ ТА ДЕНУМЕРАТИВІВ

Числівники англійської мови становлять самостійний лексико-граматичний клас слів із властивими їм семантико-функціональними показниками. Числівники містять комплекс лексичних засобів вираження кількості дискретних предметів або явищ. Ці слова використовуються при конкретизації і декодуванні кількості денотатів. Онтологічна сутність англійських числівників виявляється в їхньому двоплановому модусі існування актуальних знаків з особливою квантитативною та нумеративною функціями. Числівники – це номінуючі знаки, що маніфестують позамовну квантитативність. Виступаючи універсальним та специфічним засобом позначення абстрактного поняття числа, англійські числівники реалізують

увесь обсяг функцій, властивих самостійним частинам мови, повнозначним словам. Числівники, як і будь-який мовний знак, є білатеральними. Як квантитативні одиниці вони реалізують загальнокатегоріальне і конкретне значення числа. Як немає слів без значення, так і немає числівників без числового змісту. Неоформленість числівників англійської мови відображає морфологічну дійсність усієї системи. Нульова словозміна цих слів обумовлює вивчення інших формально виражених ознак, серед яких для монофлективних числівників показовим є їхнє синтаксичне буття та словотвірне моделювання. У науковій картині світу виокремлюється цілий комплекс квантитативних одиниць – мовне поле кількості, в якому представлена ієрархія різноструктурних одиниць із загальною семою кількості, в якому відображаються системні відношення, властиві навколишньому світу, когнітивному процесу, взаємообумовленості лінгвістичних та соціальних чинників. ЛСПК – біцентричне поле, яке охоплює нумеральність та димензіональність. Числівники англійської мови займають основне місце в цьому полі, оскільки вони вживаються з димензіональними словами, інтегруючи їх взаємозв'язок та взаємозумовленість. Вивчення денумеральних утворень за межами їх текстового представлення є неповним, таким, що не розкриває динаміки становлення та функціонування одиниць із числовою семою. Взаємозв'язок між граматичною формою та функціональним змістом, між лексичною та граматичною семантикою осмислюється на матеріалі денумеральних інновацій. Словотвірний аналіз денумеративів препарує виокремлення морфем, серед них – числівникових. Денумеральні утворення об'єктивують динаміку мовного словотвору, його способів, засобів та появу частиномовних моделей, кореляції первинних та вторинних утворень на матеріалі числівників та відчислівникових одиниць. Семантична дистанція між числівниками та денумеративами є незначною, але такою, що підтверджує достовірність робочої гіпотези: слова зі спільними семами проходять схожу еволюцію та функціонування.

УДК 378.147: 81`253
ГЕТЬМАН Т. Є., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

CONSECUTIVE TRANSLATION TRAINING AS AN ALTERNATIVE FORM OF CLASSES WITH THE STUDENTS-PHILOLOGISTS ON THE THIRD YEAR OF STUDYING.

Apparently, one of the main purposes of including training into the curriculum is to avoid monotonous manner of teaching along with bringing more vividness into the learning process. Students get more emotionally involved, anticipating some unpredictable situations where they are challenged to think and act in a real time scale. From the one hand the continuity and considerable duration of the process (1.5-2 hours) may be viewed as negative feature as participants get tired and lack

concentration. But from the other hand being under such circumstances they are given a robust impetus to get totally involved into the translation process.

Traditionally consecutive interpretation is taught in the first or second term of the third year in the departments of translation in Ukrainian universities. This fact is explained by the following: such crucially necessary skills as reading, writing, textual analysis and vocabulary are intensively acquired by students in the first two years within numerous learning subjects, namely foreign language practice, translation practice, stylistics, lexicology, theoretical grammar, contrastive typology (including contrastive phonetics, contrastive grammar, contrastive lexicology and contrastive stylistics). Therefore preliminary consecutive translation exercises which are aimed to prepare students for the future training are inextricably linked with their background knowledge. For this reason it is essential for the beginning of the semester (from two to four weeks) to be spent on sharpening of the following skills: fast reading, skimming, scanning and reading comprehension. Above mentioned activities will make students capable to speed up their reading and grasp the information they are working on as quickly as it is possible. In the futher activity which precedes the training involves the range of diversified exercises which may be grouped into the following categories: 1. Comprehension of a native language text. 2. Setting logical connections. 3. Sharpening analytical skills. 4. Developing lexical guessing. 5. Parsing and chunking. 6. Paraphrase.

The above-mentioned exercises aim at enabling students to produce correct, coherent and fluent translations. However, all those exercises are in-class activities. It is obvious that real-life conditions will be different and sometimes more difficult. Therefore, the students should be prepared to solve various problems before they work in real-world conditions. For example: In order to expose the students to different styles of writing and document structures, texts of considerable difficulty and complexity should be chosen. Though text types and topics may vary according to market demand, a sight translation course syllabus design should include the following text types: Commercial and economic texts, e.g. real-world texts on current world economic and financial issues, international trade and business, scientific and technical texts, e.g. medicine, environment, computer science, journal articles, manuals, patents, political and legal texts. In conclusion, it should be noted that training time is the time to introduce students to the real-life process of translation. They should be made aware of the fact that there are many factors which may act as constraints on the process. Their role is to make certain decisions in order to maneuver among those factors.

УДК 81’373.43
ДЕМЧЕНКО Н. С., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

СОЦІОКУЛЬТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА НОВІТНІХ НЕОЛОГІЗМІВ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Сучасна англійська мова – це жива, динамічна система, в якій постійно з'являються нові слова. Питання виникнення і використання новоутворень завжди цікавили лінгвістів. Однак особливої актуальності проблема дослідження нової лексики в англійській мові набула в наш час – епоху серйозних політичних, економічних і культурних перетворень, яка характеризується значними змінами в лексичній системі мови.

Неологізми є невід'ємною частиною лексики сучасної англійської мови та надають її динамічності, рухливості. Англійська мова приваблює своєю гнучкістю і винахідливістю, оскільки дозволяє легко створювати ідіоми та неологізми, що відображають різноманітні нюанси життя. В даний час англійська мова переживає справжній «неологічний бум».

Які причини виникнення нових неологізмів? У лексичній системі мови відбувається фіксація фрагментів життєдіяльності людини, іншими словами, в мові відображаються всі зміни, що відбуваються в суспільному житті. Виникнення новоутворень в мові - явище соціолінгвістичне, тісно пов'язане практично зі всіма сферами життя сучасного суспільства. Поява неологізмів викликана необхідністю найменування нових реалій, об'єктів, явищ матеріальної та нематеріальної дійсності. Причини появи неологізмів - це, звичайно ж, швидкі бурхливі зміни в багатьох сферах людського життя. Поява нових предметів або явищ неминуче веде до появи нових найменувань або зміни семантики вже наявних в мові слів.

Проведений аналіз нової лексики показує, що більшість змін у повсякденному житті сучасної людини за 2016 р. - 2017 р. пов'язано не стільки з бурхливим розвитком науки та техніки, скільки з виникненням нових способів проведення дозвілля, приготування їжі та дотриманням різних дієт, захопленням модою, а також активним соціальним життям в мережі Інтернет.

Високий рівень життя людей в більшості англомовних країн веде до появи незвичайних форм розваг, таких як droneboarding - катання на скейтборді за допомогою радіокерованого дрона, snowdiving - занурення в глибокий сніг в теплозахисних костюмах для підводного плавання, skyrunning - спортивний біг на висоті від 2 000 метрів над рівнем моря, heli-yoga - заняття йогою в відлюдному місці на відкритому повітрі, куди дістаються на вертольоті.

Крім того, постійно виникають нові рецепти різних страв, багато з яких стають популярними, а їх назви заносяться в словники: freakshake - молочний коктейль з додаванням шоколадної стружки, мармеладу, бісквіта і інших самих незвичайних солодощів; foodfie - фотографія їжі, яку ви їсте; frosé - алкогольний напій із замороженого рожевого вина, змішаного з цукром, соком лимона і іноді з іншими видами алкоголю.

Зростаючий останнім часом інтерес до здорового харчування і різних дієт також сприяє появі великої кількості неологізмів. Наприклад, reducetarian - це людина, котра навмисне зменшує споживання м'яса та інших продуктів тваринного походження, а breakfastarianism - спосіб харчування, при якому продукти, що зазвичай з'їдаються за сніданком, вживаються протягом дня при будь-якій іншій трапезі.

Величезний і внесок індустрії моди у виникнення лексичних новоутворень. Редактори модних журналів, що не знаходять слів для опису химерних творінь модельєрів, створюють нові поняття: shacket - що нагадує сорочку та легкий жакет; rashie - одяг для верхньої частини тіла, створений для носіння в воді та захисту від сонячних опіків і саден; slashkini - однокомпонентний купальник з безліччю вирізів. А ось приклади неологізмів, що застосовуються перукарями й стилістами: glunge - мода, що поєднує в собі гламур і недбалість, bronde - прикметник, що описує колір волосся, які були майстерно пофарбовані в коричневі і світлі тони, gringe – чубчик, який відріс.

І нарешті, вплив Всесвітньої павутини на життя сучасної людини. У 2016-2017 рр. в англійській мові з'явилися такі нові слова і словосполучення, як digital diet - самообмеження часу, проведеного в Мережі, ringxiety - примарне відчуття, ніби в кишені дзвонить телефон, social eating - викладання в Інтернет фотографій їжі, яку людина їсть на даний момент.

Інші тематичні групи, такі як професії, економіка, політика, архітектура, технології, інструменти, міжособистісні відносини, музичні та літературні жанри, разом узяті, складають всього 45% від загальної кількості проаналізованих нами нових слів.

Перейдемо до розгляду приналежності до частин мови новітніх неологізмів. Як вже було сказано вище, основна причина виникнення слів в мові - позначення нових реалій, тому переважна більшість неологізмів, що виникли за аналізований відрізок часу, є іменниками та складають 91% від усіх зафіксованих лексичних новоутворень. Другими за кількістю є нові прикметники (наприклад, treasonish - зрадницький, cold-shoulder - без рукавів, salty - злий, sprezzy - шикарний і елегантний), потім дієслова (наприклад, to flynncinerate - зруйнувати добру справу випадковою участю в чомусь поганому, to jam - вкрасти що-небудь, to forensicate - провести судову експертизу чогось, to beditate - медитувати в ліжку).

Підведемо підсумок. За допомогою неологізмів в англійській мові можна простежити багато - від останніх тенденцій моди в одязі, їжі, проведення вільного часу до політичних поглядів. Переважна кількість новітніх неологізмів - це іменники, другими за чисельністю є прикметники, третіми - дієслова. Неологізми - вкрай непостійне явище: частина з них швидко перестає сприйматися як щось нове і входить в регулярне вживання, а частина - забувається і зникає. Вивчення новітніх неологізмів дозволяє побачити життя носія мови такою, якою вона є в даний момент.

УДК 159.953:005.32
СТОЛБЕЦЬКА С. Б., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ВПЛИВ МОТИВАЦІЇ НА ДОВГОТРИВАЛУ ПАМ'ЯТЬ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Успішність студентів здебільшого залежить від реалізації властивостей їхньої пам'яті. Дослідження пам'яті, як правило, свідчать про те, що інформація (слова, зображення, звуки ...) може зберігатися в ній по-різному. Час є одним з ключових факторів, який дозволяє розпізнати різні способи зберігання інформації.

Таким чином, спочатку інформація протягом декількох сотих секунди зберігається в сенсорній пам'яті (фіксується на рівні органів почуттів), потім протягом декількох секунд у короткочасній пам'яті (ця пам'ять обмежена приблизно сімома об'єктами, цифрами, буквами, тощо) і, нарешті, у довготривалій пам'яті – назавжди (це архів). Після цього дуже короткого огляду роботи пам'яті та множинності модулів зберігання даних виникає таке запитання : На який з видів пам'яті впливає мотивація?

Теорія внутрішньої мотивації є однією з основних мотиваційних теорій 1990-х років. Згідно з цією теорією, чим більш самостійною та компетентною є людина тим більше вона мотивована. Benware і Deci[1] у своєму дослідженні виходили з того, що сам факт знаходження в ролі студента і, отже, навчання заради тестування мотивує менше, ніж знаходження в позиції викладача або людини, яка передає знання. Тому автори розділили аудиторію на дві групи. Всі суб'єкти цього дослідження за два тижні мали вивчити текст з психології. Половину студентів попередили про те, що вони будуть проекзаменовані (контроль) у той час як інша половина мала засвоїти текст аби потім передати свої знання іншим студентам (викладання). Піддослідним пропонувалося зафіксувати час, який вони витратили на вивчення цього тексту. Тест на перевірку складався з 24 питань. Колеги експериментатора, професори психології, попередньо відокремили пункти, що, на їхню думку, знаходяться в компетенції студентів, які вивчали текст напам'ять від тих, які, на їхній погляд, свідчать про концептуальний підхід до вивчення. Результати показали, що суб'єкти "вчителі" більш внутрішньо мотивовані, ніж суб'єкти "студенти" (за шкалою внутрішньої мотивації). Час вивчення матеріалу цими двома групами суттєво не відрізнявся. Піддослідні отримали оцінку 18,21 за пункти, що стосувалися вивчення напам'ять, і 18,84 за пункти, пов’язані з концептуальним вивченням проти результату 16,24 та 10,76 у контрольній групі.

Цей результат є дуже цікавим, оскільки дозволяє спостерігати можливу дію мотивації на довготривалу пам'ять. Це дає підстави вважати, що мотивовані студенти глибше вивчають матеріал і, отже, більше зацікавлені в тому, щоб

створювати концептуальні зв'язки, які їм доведеться використовувати в майбутньому.

УДК 81'23+82-1/-9
ТАРАСЮК А. М., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

РИТОРИЧНІ ЗАПИТАННЯ ЯК ОДИН ІЗ МОВНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ СУГЕСТІЇ У БІБЛІЙНИХ ТЕКСТАХ СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОГО ПЕРІОДУ

Поняття сугестії з'явилося в англійській філології у XVIII ст. у зв'язку з дослідженнями орієнталістів, коли В. Джонс та Х. Вілсон переклали санскритський термін «в'янджана» як «сила навіювання». Традиційно «сугестія» визначається як різні засоби (не)вербального емоційно забарвленого впливу на людину з метою створення в неї певного стану або спонукання до певних дій.

Схиляючись до точки зору більшості вчених, ми вважаємо, що під ***сугестією*** слід розуміти, насамперед, вербальний вплив на психіку людини, який сприймається без критичної оцінки і є важливою складовою як професійного дискурсу, так і повсякденного спілкування. Таким чином, текст, створений для впливу на підсвідомість адресата з метою зміни його психоемоційного та фізіологічного стану, можна назвати ***сугестивним текстом***.

Сугестивний вплив здійснюється у формі гетеросугестії (навіювання ззовні) та аутосугестії (самонавіювання). Об'єктом гетеросугестії є *сугеренд* (адресат, реципієнт), в ролі якого може виступати окрема людина, група, соціальний шар і т. д. Джерелом гетеросугестії є *сугестор* (адресант, терапевт, консультант), в ролі якого може виступати індивід, група, засоби масової інформації і т. д. Аутосугестія передбачає об'єднання в одній особі сугестора і сугеренда. Ефективність сугестії визначається рівнем сугестабельності сугеренда, особистісними якостями сугестора, стосунками, що складаються між ними, та особливостями конструювання сугестивного повідомлення.

Незважаючи на складність класифікації навіювань, у сугестивно-психологічній літературі в структурі сугестивного впливу розрізняються наступні базові види навіювання, пов'язані з етапом утилізації стану підвищеної сугестивності сугеренда: 1) **прямі навіювання;** 2) **непрямі навіювання.**

Прямі навіювання припускають розуміння сугерендом мети сугестивного впливу, чітко вказуючи на очікувану дію або психологічну реакцію з його боку. У значній мірі вони належать до свідомого досвіду даного сугеренда й зазичай дають конкретні вирішення проблем, а також детальні інструкції про те, як реагувати на рекомендації й питання сугестора. Даний вид сугестії відповідно

до її психологічної природи може розглядатися у двох аспектах: 1) в аспекті впливу на емоції, установки, неусвідомлювані мотиви сугеренда (у формі сугестивних наставлянь сугестора); 2) в аспекті впливу на складові поведінки сугеренда (у формі сугестивних команд і наказів сугестора). Пряме навіювання може бути імперативним і мотивованим.

Непрямі навіювання характеризуються або неясністю мети для сугеренда, або відсутністю прямої спрямованості на того, хто є дійсним об'єктом впливу. При цьому зміст непрямої сугестії включається сугестором у повідомлювану інформацію в схованому, замаскованому вигляді й характеризується неусвідомленістю, непомітністю, мимовільністю її засвоєння сугерендом. "М'які" форми непрямого навіювання рідко зустрічають опір з боку сугеренда. Непряме навіювання дуже часто може бути ненавмисним, будучи звичайним компонентом міжособистісного спілкування.

Разом з тим, довільне використання непрямого навіювання потребує від сугестора неординарності рішень, великої винахідливості у виборі мовних форм його реалізації, а також певного самовладання й артистизму. Непрямі навіювання звичайно тісно пов'язані з проблемою сугеренда й викликають у нього бажані реакції замаскованим й мимовільним способом. Ці навіювання можуть бути досить тонкими. Зазвичай вони конкретно не торкаються свідомого досвіду даної людини, тому потребують від сугеренда різноманітних суб'єктивних інтерпретацій.

УДК: 37.016:811
ВАКАЛЮК Н. І., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ПОВТОРЕННЯ ЯК КОНСОЛІДАЦІЯ СЛІДУ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ УСНОМОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ.

Одне із основних завдань мовного вузу – навчити студентів спілкуватися іноземною мовою. Відомо, що у процесі мовлення діє мовленнєвомоторний аналізатор, на основі якого розвиваються інші аналізатори – слуховий, зоровий і рукомоторний. Таким чином, мовленнєві навички сприяють формуванню навичок читання, аудіювання та письма, тому пошук шляхів удосконалення методів і прийомів навчання усного мовлення – важливе завдання методистів.

У методичній літературі останніх років з'явилось чимало публікацій про доцільність виконання різноманітних ігрових завдань для навчання усної комунікації. Такі завдання дають змогу в студентській аудиторії імітувати реальні ситуації спілкування, але при цьому виникає проблема, як методично правильно організувати такі заняття. Постають питання про роль і місце гри на занятті, про зв'язок ігрової частини заняття з неігровою, про домашні завдання та форми їх контролю тощо. Якщо, наприклад, усе заняття побудовано на ігрових завданнях, то виникає питання про форми контролю домашнього

завдання. При частковому використанні ігрових завдань перехід від ігрової діяльності до традиційних форм роботи і навпаки спричинює труднощі психологічного характеру.

Гра як методичний прийом має відповідати загальнодидактичним і методичним принципам навчання. Однак із способів реалізації принципу міцності засвоєння мовленнєвих одиниць у навчально-комунікативних ігрових ситуаціях є повторення. Щоб розмовляти іноземною мовою, студенти повинні мати невеликий запас активної лексики і вільно володіти нею в основних ситуаціях спілкування. Багаторазове повторення мовленнєвих одиниць сприяє виробленню мовленнєвих автоматизмів. Аналіз збірок ігрових завдань вітчизняних (Г.О.Китайгородська, А.Р.Арутюнов) та зарубіжних авторів (К.Франк, М.Рінволукрі, Дж.Хадфілд, Н.Харрап) і спостереження за практичними заняттями з іноземної мови показали, що повторення в навчально-комунікативних ігрових ситуаціях можна забеспечити:

А) за допомогою висловлювань, що стимулюють студентів у спонтанному полілозі чи діалозі багаторазово вживати потрібні фрази;

Б) організовуючи відтворення одного й того самого полілогу, діалогу і монологу в серії вмотивованих, сюжетно взаємопов;язаних ситуацій;

В) організовуючи передачу інформації по ланцюжку, а також конкурсні огляди, ігри, побудовані за принципом «клубка»;

Г) вводячи певні ролі і неодноразово характеризуючи явища, події, предмети.

УДК 811.11–112
ЗІЗІНСЬКА А.П., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

МОВЛЕННЄВІ АКТИ ПРОХАННЯ В ДІАХРОНІЇ (XII – XIV СТ.)

Прохання входять разом з наказами, порадами, запрошеннями, рекомендаціями в так званий директивний тип, який характеризується спонуканням мовця до скоєння вказаного ним дії. Разом з тим, прохання займають проміжне місце між наказами, вимогами, розпорядженнями, вказівками, з одного боку, і порадами, рекомендаціями, запрошеннями, з іншого боку.

В нашій розвідці *об'єктом* є саме реквестивні МА. Вивчення реквестивних МА в діахронії, що становить *мету* нашого дослідження, дає змогу проаналізувати структуру та мовні засоби вираження досліджуваних одиниць, що зумовлює *актуальність* такої розвідки. *Матеріал* дослідження був дібраний з літературних пам'яток середньоанглійської мови.

Реквестив як МА традиційно розглядається серед формул мовленнєвого етикету і правил ввічливості. Мовець, висловлюючи прохання, в кожній ситуації вибирає найбільш релевантний вираз з обов'язковим урахуванням

статусу свого співрозмовника. В основі реквестивного МА лежить прохання.

МА-прохання в ангійській мові є неоднорідним, оскільки його іллокутивне наповнення контекстно обумовлене. Окрім характерної для МА прохання висхідної інтонації, яка, до речі, не приступна для безпосереднього вивчення в діахронії, а відтак не є визначальною у контексті нашої розвідки,питомі висловлення співвідносяться з дієсловами *to beg, to ask, to pray, to plead*, а також *to request*.

Як відомо, більшість експліцитних виразів прохання на морфологічному рівні співпадає у своїй формі з імперативом (*Go!;Open!;Write!;*), але відрізняється від наказу різними маркерами ввічливості. Зокрема слово *please* у проханні вказує на модальний характер такого висловлення. Для реквестивів сучасної англійської мови вживання зазначеного маркера є досить характерним, на відміну від ранніх етапів розвитку досліджуваної мови. реквестив як мовленнєвий акт традиційно розглядається серед формул мовленнєвого етикету і правил ввічливості. Ядром функціонально-прагматичного поля ревестивів є МА прохання, при виконанні якого мовець спонукає адресата виконувати дію, направлену на задоволення потреб мовця. МА прохання у середньоанглійський період головним чином були виражені за допомогою імперативу, та представлені маркерами ввічливості такими як *let, pray* та ін.. Зазвичай дієслова підсилюються допоміжними *do* або *be*. Розміщення перфомативного дієслова може бути в пре-, пост- та інтерпозиції в імперативному реченні в залежності від комунікативного наміру адресата виділити ту чи іншу частину спонукання, хоча препозиція була більш характерною.

УДК 398.21:727.022.82
КАРПЕНКО С.Д., канд. філол. н., доцент
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФІКСАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК

Казка як вид малої епіки здавна перебувала у творчому арсеналі людства. Через її сюжетику відобразилися історія і філософія народу, його надії і сподівання. Українська казка записувалася фольклористами з різною метою: фіксація говірки, як мовознавчий матеріал для компаративістичних досліджень; фіксація сюжетів з метою реєстрації, що дозволило типізувати їх та встановити казкові мотиви; фіксація історичної пам’яті народу, з метою з’ясування особливих для етносу подій. Така історія звичайно відмінна від книжної, продиктованої науковцями та науково-технічним прогресом.

Укладаючи збірники казок, наші сучасники казкознавці не відмовляються від виробленої упродовж двох століть методології. Прикладом цьому є матеріал збірника відомого мистецтвознавця та фольклориста Івана Хланти «Казки та легенди з-під Хустського замку» (2016). Записи вчений здійснив 1982 року від Юрія Баняса із села Бороняво Хустського району Закарпатської області. У

великій, ґрунтовній передмові, що має риторичну назву «Для всіх і на всі часи», упорядник детально виклав обставини запису текстів від Ю. Баняса, подавши інформацію про географічне розташування с. Бороняво, історію його назви. Казкар постав перед нами з усіма манерами виконання (голос, міміка, жести, улюблене місце для оповіді тощо), з тематикою та проблематикою народної прози. Казкар стає представником свого краю, уособлює духовне багатство рідного народу, його творчі можливості, символізує сили розуму та людської доброти, протиставляє матеріальне і духовне. Духовність для Ю. Баняса, як і для упорядника, є тією незамінною рисою особистості, яка здатна націлювати людину на подвиги, робити правильний вибір на користь добра і справедливості.

Характерною рисою казок Ю. Баняса, відзначає І. Хланта, є надзвичайно розвинений діалог. Короткими репліками героїв досягається максимальний динамізм оповіді. У діалозі обов'язково відбувається боротьба ідей, поглядів, розриваються певні риси натури, що згодом становлять детальний портрет персонажів, а також розв'язується конфлікт. У позитивних персонажах казок упізнається й сам казкар, що вирізняється почуттям гумору, дотепу, доброзичливістю, життєрадісністю. Записи текстів Іван Васильвич здійснював впродовж шести тижнів, зафіксувавши від Ю. Баняса 210 казок різних видів, велику кількість легенд, переказів, анекдотів, бувальщин, притч, коломийок та пісень. До збірника потрапило: 29 казок про тварин, 81 героїко-фантастична казка, 64 соціально-побутові казки (17 антипанських, 13 – про попів, котрі заблудили від правди, 10 – антицарських, 24 – про бідних і багатих), 41 родинно-побутова казка, 26 легенд та переказів, 11 бувальщин, 12 билиць, 48 анекдотів. Казки становлять більшу частину збірника, є основним його жанром, що дозволяє стверджувати про поповнення скарбниці українського казкознавства та відкритті нових казкових сюжетів та мотивів, що не визначені порівняльним покажчиком сюжетів (СУС). З огляду на це, упорядник зробив спробу каталогізації казок, про що інформує у об'єднаному додатку «Примітки. Зміст». Крім назви казки, вказівки на СУС та сторінки, маємо інформацію про збірники, де вперше упорядник подавав той чи інший текст. Таких одиниць не багато. В основному тексти подано у першодруці. Як додаток, збірник має словник маловживаних слів, що значно полегшує прочитання і розуміння глибинного, самобутнього змісту казок чи інших видів народної прози жителями інших регіонів України.

Серед казок про тварин зустрічаємо традиційні тексти «Ріпка», «Рукавичка», «Коза-дереза», які подано у новому звучанні, цікавому для сучасної дитини. Наприклад, ріпку лишають до весни, «коли скінчаться всі продукти» (за рішенням діда), нахабна миша виїдає ріпку з середини. Розчарований дід на завершення казки каже: «От, бабо, не тому ся калач пече, кому ся нарече, а тому, хто його з'їсть». До нових сюжетів можемо віднести «Як рубали в Бороняві гриба», що оповідає про час появи у Бороняві грибів та «Коза-береза», яка сама дала собі раду, поки дід і баба вимірялися кому її гонити пасти. Традиційні сюжети мають нове мовне забарвлення, діалектні

особливості. Манера оповіді казкаря, як зазначав І. Хланта, насичена діалогами, емоційна, забарвлена народними прислів'ями та приказками, що створюють підтекстові смисли і роблять казку цікавою й для дорослого.

Героїко-фантастичні казки особливо приваблюють у цій збірці не тільки нечуваними назвами, а й самобутніми сюжетами. Досить специфічними є вкраплення до казкових обставин чи описів порівнянь з сучасними реаліями (наприклад, сплели гілля, як на американській повітряній базі; подивився у бінокль, під лупу; цар вирішує все по телефону) «Юрко, велетень, принцеса і капітан», «Як баба-яга стала дівці за маточку». Проте у жодному сюжеті не порушено принципів побудови казкової композиції, видових ознак, структури. У деяких зразках спостерігаємо описи із використанням прийомів таких літературних жанрів як тріллери, жахи («Чоловік-змій», «Про бабу повітрулю»). По-новому прочитуєш традиційні для цієї групи твори: «Дівчина-жаба», «Івасик-Телесик», «Сучий син», «Майстер Юрко». Іменна палітра героїв казок досить розширена. У казковій традиції ім'я не було об'єктом індивідуалізації та особистісним фактором. Загально сприймаються рольові вказівки: бідна дівчина, бабина дочка, мужичий син тощо. Натомість, казки у записах І. Хланти заблищали іменами з нашої реальності (Петрусь, Юрко, Василько, Грицько, Штефан, Максим, Руслана, Ілона, Оленка, Дуляна), в такий спосіб наблизивши казкову реальність до нашого сьогодення. Проголосивши істину, що всі ми живемо у казці, варто лише її побачити. Великий масив побутових казок у збірнику поділено на соціальні та родинні. Тематично у казках порушуються питання взаємодії різних прошарків населення, гендерні конфлікти, викриваються вади як суспільства в цілому, так і окремих індивідів, пропонується поглянути на себе і своє оточення неупереджено, щиро, по-людськи. Отже, казковий епос не можемо відносити до архаїчних форм творчості, з огляду на динамізм цього явища культури. Й надалі казка потребує детального вивчення науковцями та неодмінної безперервної фіксації. Серед методологічних рекомендацій, окрім традиційно відомих із збірників П. Куліша, І. Рудченка, М. Драгоманова, М. Гнатюка, І. Березовського, порада паспортизації казкового мотиву за покажчиками (СУС та ATU). Складність фіксації казкового наративу пов'язана із швидким інформаційним обміном, технічним прогресом, які створюють як позитивні, так і негативні умови для казкотворчості.

УДК 378.22.016:33
ПОГОРІЛА С.Г. , канд. пед. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ З ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Важливим критерієм ефективності фахової підготовки студентів є сформованість практичних умінь, саме цим визначається значущість

використання діяльнісного підходу у професійно-педагогічній підготовці магістрів з економіки і підприємництва.

Діяльнісний підхід є основою, засобом, вирішальною умовою професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців. Діяльнісний підхід в освіті - спрямованість освітнього процесу на розвиток компетентностей і наскрізних умінь особистості, застосування теоретичних знань на практиці, формування здібностей до самоосвіти і командної роботи, успішну інтеграцію в соціум і професійну самореалізацію

Основними компонентами діяльності є суб'єкт з його потребами, мета діяльності, засоби реалізації мети, результат діяльності. Психологічне обґрунтування діяльнісного підходу знайшло відображення в роботах вітчизняних психологів Л. Виготського, А. Леонтьєва, С. Рубінштейна : становлення особистості можливе тільки в діяльності, психіка людини нерозривно пов´язана з діяльністю і нею зумовлена.

Англійський філософ-економіст Хайек стверджував, що діяльність провокує прагнення до успіху, вона у певному сенсі сама по собі є «технологією успіху». Тому саме діяльнісний підхід є критерієм успішності навчання і подальшого життя. Р. Фріленд особливу увагу приділяє практично-зорієнтованому навчанню, яке полягає у зв'язку навчального процесу з практичним досвідом.

Американський вчений Д. Дьюи. запропонував концепцію "вчення через діяльність", в основі якої лежать принципи: врахування інтересів студентів ; вчення через навчання думки і дії; пізнання і знання - наслідок подолання труднощів; вільна творча робота і співпраця.

Головне у застосуванні діяльнісного підходу- діяльність самого студента, самостійний пошук вирішення проблемної ситуації , доведення права на існування своєї гіпотези та вміння відстояти свою точку зору. В основі діяльнісного підходу лежить принцип діяльності, який полягає в тому, що студент не отримує знання в готовому вигляді, а здобуває їх сам, усвідомлюючи при цьому зміст і форми своєї навчальної діяльності, беручи активну участь у їх удосконаленні, що сприяє успішному формуванню його загальнокультурних і діяльнісних здібностей.

Діяльнісний підхід до навчання передбачає використання проблемного, частково-пошукового та дослідницького методів. Завдання викладача полягає у створенні проблемної ситуації і наповнення її суперечностями та формулюванні завдань творчого характеру.

Отже, за такого розуміння діяльнісного підходу пізнавальна діяльність магістрів з економіки і підприємництва розширюватиметься, оскільки його застосування дасть можливість використовувати різноманітні форми і методи навчально-виховної роботи, тим самим інтенсифікуючи навчальний процес, реалізуючи його основну мету - не репродуктивне засвоєння знань, а свідоме набуття комплексу знань та вмінь, які можна застосовувати у будь-якій сфері діяльності.

УДК 811.161.2’243:005.53:378
РУДАКОВА Т.М., канд. філол. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОВНИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вивчаючи українську мову іноземці стикаються з такою проблемою, як мовленнєвий, чи комунікативний, бар’єр. Більшість з них сприймає і розуміє почуте на слух, може грамотно застосовувати навички письма і вільно читати твори української літератури, проте виникають проблеми із власними висловлюваннями.

Мовний бар’єр часто є суто психологічним явищем. через страх перед необхідністю висловлюватись іноземною мовою. Подібний страх, на думку багатьох дослідників, може виникнути внаслідок низької самооцінки іноземного студента чи домінантного ставлення викладача. Згідно з „Академічним тлумачним словником української мови” *бар’єр* – це те, що перешкоджає здійсненню, розвиткові чого-небудь.

Наявність мовного бар’єру – це й брак практики спілкування. Для початку потрібно потренуватися говорити, а вже потім використовувати свої знання та вміння в реальному житті. Вагомим важелем для подолання мовного бар’єру під час тренувань є спілкування з великою кількістю людей, багаторазове використання різних слів і конструкцій до досягнення легкості в спілкуванні й у використанні слів.

Для того, щоб подолати мовний бар’єр, рекомендують виконати три умови: визнати його наявність та зрозуміти причини виникнення; мати сильну мотивацію для його подолання; умови чи ресурси для знищення цієї перепони. Основним принципом боротьби залишається постійна практика мови.

Погоджуючись із думкою Н. Яковлевої та І. Щербань, серед умов подолання комунікативних бар’єрів під час вивчення іноземної мови виділяємо:

1) створення сприятливого психологічного клімату в студентській групі (акцентування викладача на моментах успіху, досягненнях в оволодінні іноземною мовою, створенні ситуацій спілкування, у яких студент переконується в тому, що його успіхи є виявом здібностей); 2) коригувальний вплив на неадекватний рівень домагань і самооцінку (підвищення навчальної мотивації через втягнення студентів у колективну творчу діяльність, структурна організація групової мети й співвіднесення її з особистими завданнями); 3) формування навичок спілкування за допомогою активізації резервних можливостей особистості й використання соціального досвіду студентів (організація колективної діяльності для того, щоб члени груп визначили свої комунікативні здібності й опанували техніку спілкування).

Простежуючи тенденції сучасних досліджень, уважаємо, що основними передумовами формування мовних навичок є: цілеспрямованість та

усвідомленість тренування, раціональне розгортання процесу тренування в часі, умотивованість актів висловлювання, а також протидія інтерференції.

УДК 387:36
МАРЧУК В. В., канд. пед. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

СУПЕРЕЧЛИВІСТЬ СТРУКТУРИ ЦІННОСТЕЙ СУСПІЛЬСТВА ЯК ЦІЛІСНОГО ФЕНОМЕНУ

Проблеми цінності привертали увагу педагогів тим, що саме з позицій ціннісного підходу вони намагалися обґрунтувати здатність індивіда здійснювати раціональний вибір засобів досягнення позитивних результатів своєї діяльності. Відомо, що цей період в розвитку педагогічної думки характеризувався різноманіттям течій і напрямків, представники яких висловлювали часто зовсім полярні точки зору як на загальні проблеми суспільного розвитку, так і на проблеми цінностей.

В теорії цінностей висловлювалася думка щодо фундаментальних відмінностей між реальними фактами і цінностями, тобто між тим, що є в реальній дійсності, і тим, що "повинно бути". Питання про цінності розглядалося як емпіричне питання і висловлювалася теза про "ціннісну свободу", зокрема ціннісну свободу наукового пізнання. В науці ми шукаємо істину, яка є загально значущою, тобто рівноцінною для кожного.

Концепція "ціннісної свободи" не означає, ніби цінності не відіграють ніякої ролі в пізнанні світу. Всі знання про культуру і суспільство обґрунтовані ціннісними поняттями. Знання, які визнані нормативними точками зору, базуються саме на цінностях. Ціннісні поняття є передумовами наук про культуру і суспільство. Зміни в суспільних науках, можуть бути результатом як глибоких зрушень в самому суспільстві, так і в поглядах суспільства на цінності, тобто в ціннісних судженнях і поняттях. Наукові дослідження конституюються з допомогою ціннісних понять, а сама наука повинна бути вільною, незалежною цінністю.

Життя може бути лише "засобом" для досягнення мети і цінність його залежить від цінності цієї мети.

Поряд з поняттям "цінність" широко використовується також поняття "значення", "норма", "істина". Система цінностей, є визначальною і загальноприйнятою в певну історичну епоху. Вона визначає значущість науки, мистецтва, релігії, етики, економічних і політичних відносин, освіти. Крім того, будь-яка цінність передбачає певну норму, на яку посилаються як на стандарт, наприклад, норма права і моралі, норма виховання, норма етикету та ін.

Складність даного процесу зумовлюється складністю, суперечливістю, мінливістю самої структури цінностей суспільства як цілісного феномену, багатогранністю її історичних форм, з одного боку, і з другого – широким

спектром її структурних компонентів. Індивід з його системою ціннісних орієнтацій виступає своєрідним провідником, засобом утвердження системи цінностей суспільства, а також передачі її наступним поколінням,здатність поєднувати у власному існуванні три виміри часовості: минуле, сучасне та майбутнє, здатність усвідомлювати плинність власного існування як перебіг згаданих вимірів, дбаючи про "зв'язок часів" цього існування, співвідносячи його з перебігом сучасних подій.

У структурі цінностей дана особливість проявляється через інтегрування у системі цінностей особистості суспільно значимих цінностей як результату функціонування суспільства у часових вимірах минулого, сучасного та проектування індивідом перспектив своєї власної життєдіяльності, а, отже, і системи цінностей на майбутнє.

Слід відзначити, що сучасне наше суспільство характеризується як соціокультурний феномен "перехідного" суспільства. Процеси "перевідкриття минулого", "повернення історичної пам'яті народу", "історичної правди" супроводжуються конструюванням нових зразків моделей соціокультурного розвитку, формування "нового" соціокультурного середовища. Однією із особливостей даного процесу є спроби адаптації та пристосування індивіда до нових умов соціального середовища, яке докорінно змінилося за своїми сутнісними характеристиками, до нових соціально-політичних реалій та традиційних цінностей українського народу, а також трансформації на "українському ґрунті" системи цінностей і ціннісних орієнтацій Заходу.

УДК 8125 – 024.36:633.15:632.1
ВЕЛИКА К.І., асист. кафедри іноземних мов
Білоцерківський національний аграрний університет

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ НАЗВ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ

Професія перекладача – це специфічна діяльність, яка вимагає навиків перекладу, досконалих знань мови, досвіду. Переклад повинен бути точним і адекватним, правильним, а це можливо лише тоді, коли виконавець перекладу розуміється в певній галузі науки.

Для проблематики перекладу хвороб рослин з англійської на українську мову перекладач ознайомлюється з основами фітопатології, через недостатню кількість двомовних словників в даній галузі. Доводиться працювати з атласами хвороб (як на англійській так і на українській мові). Для даної роботи застосовуються україномовні практикуми із сільськогосподарської фітопатології, англомовні довідники і офіційні документи із назвами хвороб рослин.

Під час пошуку еквіваленту, можна зіткнутися з таким поняттям як синонімія, коли на латинській мові дають декілька назв однієї і тієї ж хвороби: Common smut – Ustilago zae Unger (син. Ustilago maydia (DC) Corda) – пухирчаста сажка, Northern corn leaf blight

(Setosphaeria turcica = Helminthosporium turcicum Pass.) або Exserohilum turcicum (syn. Helminthosporium turcicum) – бура плямистість або гельмінтоспоріоз, Corn smuts – Ustilago zeae (synonym U. maydis) – летюча сажка.

Інколи відрізняється підхід в описі хвороби в іншомовних джерелах від україномовних, відповідно це ускладнює роботу перекладу. Явний приклад хвороба гельмінтоспоріоз. В україномовних підручниках збудники хвороби Drechslera turcica Subram. Et Jain подаються як синоніми з *Helminthosporium turcicum* Pass., а в іншомовних джерелах розрізняють гельмінтоспоріоз за різними збудниками: Helminthosporium leaf blight is a general term for several diseases caused by several fungi formerly known as Helminthosporium spp. These diseases include Southern corn leaf blight (caused by Cochliobolus heterostrophus), Northern corn leaf blight (caused by Setosphaeria turcica), and Northern corn leaf spot (caused by Cochliobolus carbonum). Тому відповідно переклад для Northern corn leaf blight за збудником (Setosphaeria turcica = Helminthosporium turcicum Pass.), для Northern leaf spot – (Cochliobolus carbonum Nelson). А разом можна перекласти Helminthosporium leaf blight як гельмінтоспоріоз.

В англомовних посібниках і статтях існує невелика відмінність в поданні назв хвороб, а також латинських назвах хвороб та їх збудників, які частково співпадають з латинськими назвами збудників в українських джерелах. Так в англомовній статті збігається назва збудника диплодіозу на латинській мові з україномовним посібником, і подається як (Dipodia Zae Lev., який належить до класу Deuteromycetes, порядку Sphaeropsidales), але не співпадає сама назва хвороби між англомовними назвами та збудниками хвороби: The two most important symptoms of the corn disease caused by Diplodia zeae are seedling blight and ear rot (приклад статті). Той самий збудник хвороби диплодіозу, в англомовних сільськогосподарських довідниках, названий на латині відповідно до збудників і частини рослини де вони паразитують: Dipodia leaf spot (Diplodia macrospora), Diplodia stalk rot (Diplodia maydis (Berk.) and Diplodia Zae Lev.), Diplodia ear rot (Diplodia maydis); в офіційному документі-списку хвороб: Seed rot або seedling blight має багато збудників серед них і (Diplodia maydis (Berk.) Sacc), Dipodia ear rot (*Diplodia maydis* (Berk.) Sacc), Diplodia stalk rot (Diplodia maydis (Berk.) але без збудника (Diplodia Zae Lev.) На українську мову перекладаєм як диплодіоз або сіра гниль. Можна побачити і відмінність в назвах хвороб, наприклад: Head smut і Smut, head; Corn smut і Common corn smut; Rust, Common corn і Common corn rust. Head smut і Smut, head – летюча сажка. Збудником є гриб Sorosporium reilianum Mc Apl f. Zae Geschele, який належить до класу Basidiomycetes, порядку Ustilaginales.

Corn smuts occur throughout the world. Common corn smut, caused by the fungus Ustilago zeae (synonym U. maydis), and head smut, caused by the fungus Sporisorium holci-sorghi (synonyms Sphacelotheca reiliana, Sorosporium reilianum and Sporisorium reilianum), are spectacular in appearance and easily distinguished. Rust, common corn – іржа. Збудником хвороби є дводомний гриб Puccinia sorghi Schw, який належить до класу Basidiomycetes, порядку Ustilaginales. Common corn rust, caused by the fungus Puccinia sorghi, is the most

frequently occurring of the two primary rust diseases of corn in the U.S., but it rarely causes significant yield loss in Ohio field (dent) corn

Отже, при перекладі хвороб рослин з англійської на українську, латинська виступає мовою посередником. Можливо, це застарілий метод, який не підтримується сучасним перекладознавством, але у даному випадку, коли відсутні двомовні англо-українські та українсько-англійські словники з фітопатології це – єдиний спосіб (існує один єдиний словник з фітопатології, але він теж російськомовний). Звичайно можна користуватись сільсько-господарськими, біологічними англо-російськими словниками, але і в них не завжди можна знайти переклад певних видів рослин, зокрема: кукурудзи, гречки, ячменю, вівса та інших рослин. Теж саме стосується навчальних посібників з іноземної мови, де зустрічаються поодинокі переклади назв хвороб.

УДК 811.124
ЗЕЛІНСЬКА В.А., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ТРУДНОЩІ ЗАСВОЄННЯ ФАХОВОЇ ЛЕКСИКИ ПРИ НАВЧАННІ ЧИТАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕКСТІВ СТУДЕНТІВ-ВЕТЕРИНАРІВ

Роль фахової комунікації у сучасному суспільстві безсумнівна. Наука й техніка постійно розвиваються і вдосконалюються, а тому і науково-технічна термінологія продовжує розвиватися, поновлюватися, вдосконалюватися. Професійно орієнтоване читання досі залишається найбільш поширеним і важливим способом іншомовної комунікації, яким повинні оволодіти студенти немовного вищого навчального закладу. Оскільки арсенал ветеринарної лексики щороку поповнюється сотнями нових найменувань, важливо орієнтуватись в загальновстановлених лексичних одиницях. В зв'язку з цим особливого значення набуває вивчення особливостей лексики текстів англійською мовою для навчання читання підручників за фахом, професійних видань, наукових статей, матеріалів Інтернету. Значне місце в лінгвістичних дослідженнях приділяється вивченню терміносистем, що виникають внаслідок бурхливого розвитку наукових напрямків. Що стосується термінології ветеринарної медицини англійською мовою, то дослідження з даної теми практично відсутні. Однак зараз в більшості сільськогосподарських вищих навчальних закладів ведеться підготовка студентів за напрямками: ветеринарія, ветеринарно-санітарна експертиза.

Для успішного виконання професійних завдань майбутньому фахівцю необхідно бути обізнаним з особливостями ветеринарної лексики. Деякі вчені відзначають, що студенти в основному страждають від обмеженого запасу загальновживаної лексики, а не технічних термінів, та що більшість проблем

студентів пов’язані з не розумінням того, що вони читають, і це не викликано відсутністю знань термінології зі своєї спеціальності,а в основному зумовлено відсутністю знань загальновживаної лексики англійської мови. Таким чином, ґрунтовні знання загальновживаної та фахової лексики англійської мови необхідні для досягнення однієї з основних цілей курсу іноземної мови за професійним спрямуванням, тобто читання на університетському рівні.

Англомовна термінологія у галузі сільського господарства, зокрема, й ветеринарії, формує загальну лексику, яка зустрічається не тільки в науковій, економічній, сільськогосподарській сферах, а й поступово входить до побутової лексики. Ветеринарна термінологія займає особливе місце між технічною та загальновживаною лексикою, які знаходяться у постійних взаємообумовлених зв’язках. Тому необхідно запровадити системне вивчення вузькоспеціалізованої термінології, що значно полегшить професійну діяльність майбутніх ветеринарів.

Дослідження в області психології показують, що читач, щоб зрозуміти зміст тексту , використовує два різних підходи: синтаксичний і семантичний. Використовуючи синтаксичний підхід, читач перетворює послідовність літер в слова і їх складові, використовуючи свої лінгвістичні знання і формальні схеми. Опираючись на положення семантичного підходу, з іншого боку, читач використовує зміст слів, зміст схем, свій життєвий досвід, щоб зрозуміти зміст. В більшості випадків читач використовує комбінацію цих двох підходів для розуміння тексту.

Наукові тексти ветеринарної тематики дають можливість стверджувати, що характеристика мови наукового стилю включає наступні ознаки: відповідність нормам літературної мови, монологічний характер викладу, високий відсоток термінологічної лексики; тісний зв'язок окремих частин висловлювання, що досягається широким використанням складних речень, службових слів. Отже, вищевказані характеристики притаманні для текстів, які слугують базою для навчання професійно-орієнтованого читання майбутніх ветеринарних лікарів.

Ветеринарна термінологія – це система понять, що позначають стани і процеси, що протікають в організмі тварин, хвороби та їх прояви, методи діагностики, профілактики та лікування захворювань, медичне обладнання, лікарські засоби тощо. Така термінологія має певні особливості, а саме: – в основі багатьох англійських ветеринарних термінів лежать латинські і грецькі корені, що робить їх інтернаціональними; ветеринарні терміни характеризуються такими особливостями як наявність дефініції, максимальна абстрактність, моносемічність, відсутність експресії та емоційного забарвлення, стилістична нейтральність, співвіднесеність зі спеціальними поняттями і сувора логічність; найбільш поширеними в професійно-орієнтованих текстах для читання на 1-2 курсах ВНЗ є терміни, які називають органи тварин, найменш поширеними - терміни для назви симптомів хвороб.

Одним із засобів навчання майбутніх ветеринарних лікарів читання англомовних професійно орієнтованих джерел слугує мовної матеріал,

провідною і постійною ознакою якого є термінологічність, тобто наявність термінологічної лексики. При аналізі термінів необхідно враховувати таку якість, як образність.

Під час навчання професійно-орієнтованого читання слід виділити наступні етапи:

– передтекстове введення мовного матеріалу для формування тематичного термінологічного мінімуму;

– самостійне читання автентичного навчального тексту;

– навчальне аудиторне читання тексту, що супроводжується серією текстових вправ для розуміння змісту прочитаного;

– робота над функціонально-композиційною структурою тексту з метою анотування тексту.

Стосовно засвоєння нових термінів необхідно зазначити такий метод, як проведення поточного контролю у вигляді словникових диктантів, а також проведення дискусій. Завдання потрібно складати так, щоб студентам було цікаво обговорювати ситуації, які мають бути тісно пов'язані з їх майбутньою професійною діяльністю. Наступним, не менш важливим завданням ,є питання пошуку та відбору навчального матеріалу, який є основою змісту навчання англійської мови за професійним спрямуванням. У немовному ВНЗ універсальною дидактичною одиницею професійно-орієнтованого навчання є автентичний текст, який надає фактологічний матеріал для організації навчального спілкування. Від змісту тексту залежить ефективність організації навчальної інтерактивної діяльності з розуміння смислової інформації та результативність засвоєння термінологічної лексики при вживанні її у висловлюванні студентів. Лексичні вправи також корисно давати і після читання тексту, тому що вони дають можливість ще раз зупинитися на тому чи іншому явищі, яке може викликати певні труднощі, або відпрацьовувати вживання лексики, що корисно як для читання наступного тексту, так і для усного мовлення, якщо в цьому є потреба.Такі вправи також можна запропонувати виконати самостійно і розробити до них ключі. Вправи можна пропонувати виконувати як письмово, так і усно , або і так, і так, щоб мати змогу залучати різні види пам'яті: зорову, слухову та моторну.

Таким чином, становлення майбутнього фахівця у сфері ветеринарної медицини, включає в себе: формування і розвиток іншомовних комунікативних навиків, засвоєння професійної(англійської) термінології, уміння розуміти, перекладати, аналізувати отриману наукову інформацію.

УДК 378.011.3-057.175:811.112.2
РЄЗНІК В.Г., старший викладач
Білоцерківський національний аграрний університет

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ОРГАНІЗАЦІЇ АВТОНОМНОГО НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

У межах компетентнісного підходу розвиток готовності студентів до автономного навчання відіграє значну роль у професійній підготовці майбутніх філологів. Успіх підготовки фахівців залежить від багатьох факторів. Рівень інтелектуальних запитів студентів зростає і водночас з'являються нові технології навчання, з якими має бути обізнаний кожний майбутній фахівець. Більшість студентів не володіють необхідними навчальними стратегіями для вивчення іноземної мови як це передбачається навчальною автономією.

В процесі впровадження кредитно-трансферної системи навчання у ВНЗ, значна частина навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання студентами. Тому основним завданням викладача у вищій школі стає не репродуктивне викладання набору готових знань, а організація активної самостійної роботи студентів.

На підставі аналізу літературних джерел (О. Б. Бігич, Т. Ю. Тамбовкіна, О Б Тарнопольський, D. Little, A. Scharle, A Wenden) визначено, що навчальна автономія є особливим феноменом, що характеризується особистісною внутрішньою незалежністю студентів, готовністю і здатністю самостійно приймати рішення під час виконання продуктивної навчальної діяльності, планувати, оцінювати, корегувати, удосконалювати й нести відповідальність за її результати в контексті професійного становлення.

Викладачі іноземних мов повинні прагнути під час занять пробудити у своїх студентів-філологів якомога більший інтерес до іноземних мов та підвищити їхню мотивацію до навчання. Від студентів очікують, що вони не тільки на заняттях, а й поза аудиторією будуть самостійно поглиблювати свої знання. При цьому викладачі й студенти повинні розуміти, що «навчання вчитися» відіграє тут вирішальну роль. Головні принципи автономного навчання сприяють ефективному вивченню іноземних мов та активізації й полегшенню цього процесу. Тому, з одного боку, формування вмінь та навичок автономного навчання у майбутніх філологів має бути невід'ємною частиною їхнього навчального процесу, а з іншого – потрібено належним чином організувати педагогічний супровід автономного навчання. У зв'язку зі зміною ролі викладача в контексті автономного навчання виникає поняття «педагогічний супровід». Це поняття розкрито в працях таких дослідників, як: Т. Анохіна, Г. Беспалова, А. Бойко; О. Газман, С. Генкал, Б. Год, Є. Ісакова, Д. Лазаренко та ін. На думку Г. Беспалової, «педагогічний супровід – це динамічний процес усе більшої передачі відповідальності за реалізацію самоосвіти від учителя учневі. Міра відповідальності і вчителя, і учня може бути різною на різних етапах і зумовлюватися конкретикою сформованої

ситуації й індивідуальними особливостями учня, насамперед, рівнем його готовності до самоосвіти…».

Для з'ясування особливостей педагогічного супроводу автономного навчання потрібно розмежувати поняття «автономне навчання» й «самостійне навчання».

Оскільки нас цікавить педагогічний супровід автономного навчання, то особливу увагу привертає один із видів гуманітарного педагогічного супроводу, а саме тьюторський супровід учнів.

Важливим вважаємо твердження А. Бойко про те, що «тьютор у вищій школі покликаний усебічно знати студента і не лише його особистісні якості, а й специфіку емоційної й інтелектуальної сфери, його родину, побут, матеріальне становище, на основі чого включати студентів у різні види діяльності за інтересами, самостійної роботи, такі, як проектна, дослідницька, організаційна, художня, самодіяльна тощо, виконувати наукові роботи, брати участь у наукових дискусіях (організовуємо дискусійні майданчики), конкурсах, що сприяють критичному розумінню ними своїх досягнень, усвідомленню невирішених проблем, постійному випробовуванню в індивідуальній діяльності, її рефлексії, формулюванню власних завдань і корекції своїх дій…». Основними функціями тьюторства А. Бойко вважає такі: «1) організаційне керівництво навчально-пізнавальною діяльністю студента чи учня; 2) визначення його можливостей та інтересів; 3) рекомендації в особистісному становленні, організації самовиховання, формуванні системи цінностей, способу життя, визначенні особистісних перспектив; 4) надання допомоги в правильному й ефективному використанні науково-методичного супроводу з певної навчальної дисципліни; 5) організація самостійної роботи; 6) забезпечення вирівнювання знань студентів і учнів; 7) обґрунтування засобів і допомога в досягненні високого рейтингу підопічного; 8) забезпечення інформацією й обміну між суб'єктами додатковою літературою».

Отже, для досягнення ефективності педагогічного супроводу процесу автономного навчання необхідно вміти розрізняти навчальний тип студента та правильно розподіляти стратегії навчання.

УДК 378.147
ШМИРОВА О.В., канд. пед. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ КОМПЬЮТЕРА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ (ПРИ ВИКЛАДАННІ ДІСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОРФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»)

У процесі навчання важлива не інформаційна технологія сама собою, а те, наскільки її використання реалізує досягнення освітніх цілей. Власне кажучи, нині освіта стоїть перед важливим завданням: навчитися правильно,

оптимально застосовувати комп'ютер. Роль комп'ютера на занятті більш складна: його використання в навчальному процесі допомагає викладачу зробити заняття динамічним, цільовим, насиченим, яскравим, таким, що запам'ятовується надовго.

Комп'ютер - це новий вимір у просторі навчання. Це необхідний помічник викладача, інструмент для досягнення ним педагогічних цілей, але не панацея від усіх освітніх проблем. Комп'ютер ні в якому разі не замінить традиційної книжки, ні в якому разі не замінить живого спілкування з викладачем, впливу особистості викладача на студентів.

Комп'ютер – це знаряддя, яке поліпшує роботу викладача, але спочатку викладачеві необхідно докласти чимало зусиль для опанування знаряддям, необхідно творчо проводити підбір матеріалу до занять, переглянути методику викладання з точки зору застосування комп'ютерної техніки, комп'ютерних мереж та можливості наситити заняття мультимедійною інформацією. Досвід використання комп'ютера у процесі проведення навчальних занять з різних дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» дозволяє нам сформулювати деякі загальні положення. Викладач може використовувати комп'ютер на всіх етапах організації педагогічного процесу: як при підготовці до занять, так і в процесі навчання: при поясненні нового матеріалу, закріпленні, повторенні, контролі, корекції, підведенні підсумків. У практичній роботі використання комп'ютера дає можливість спиратися на принципи активності, інтерактивності і діалогового характеру навчання; поєднувати індивідуальну та групову роботу; зберігати у студентів стан психологічного комфорту; оптимізувати процес вивчення іноземної мови.

Широкі можливості для інтенсифікації процесу викладання дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» надає використання пакету Microsoft Office, який крім текстового редактора Word, включає в себе систему баз даних Access і електронні презентації Power Point.

Застосування сучасних засобів телекомунікацій (відеоконференцій, чатів, блогів, електронної пошти тощо) надає можливість безпосередньо спілкуватися з носіями мови, що сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетентності студентів.

УДК 378.147:81'243
ЛОБАЧОВА С.В., ст. викладач
Білоцерківський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ: ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Одним із найважливіших завдань вищої школи є підготовка випускників до ефективного мовленнєвого спілкування: готовності до розуміння мовлення інших, здатності до власної мовленнєвої творчості, що відповідає компетентності мовної особистості.

У багатьох людей немає чіткого уявлення про зміст понять «компетенція» та «компетентність». Звернемо увагу на те, що суттєво відрізняє два поняття: компетенція окреслює коло питань, у яких людина розбирається, а компетентність показує ступінь володіння цими питаннями. Найбільш поширена в наукових колах характеристика комунікативної компетентності відбувається через аналіз компетенцій, що входять до її складу. Мовна компетенція (обізнаність з мовою: мовними одиницями, їх виражальними можливостями), тобто знання мови (лексичні, граматичні, фонетичні й орфографічні); володіння мовними вміннями й навичками). Знання лише мовного матеріалу не забезпечує формування мовленнєвих умінь, учні мають здобути відповідні мовні знання, і в них необхідно сформувати конкретні мовленнєві навички для створення та розпізнавання інформації.

У деяких дослідженнях мовну компетенцію розуміють як здатність людини будувати граматично правильні висловлювання (див., напр., Р. Белл). Але недостатньо знати лише правила граматики. Мовленнєва компетенція (уміння використовувати мовні засоби, адекватні меті спілкування), тобто володіння мовленнєвими вміннями й навичками, що ґрунтуються на чотирьох видах компетенцій: в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Ми зазначимо, що компетенція в говорінні включає компетенцію в діалогічному та монологічному мовленні; лексична компетенція включає лексичні знання й мовленнєві лексичні навички; граматична – граматичні знання і мовленнєві граматичні навички; фонологічна – фонетичні знання та мовленнєві слухо-вимовні навички. Мовленнєвий компонент комунікативної компетенції відтворює мовну систему в дії й передбачає вміння використовувати мовні засоби, знання закономірностей їх функціонування для побудови висловлень, які виражають найпростіші почуття і навіть передають нюанси інтелектуальної інформації.

Предметна компетенція (стосується вмінь відтворювати у свідомості картину світу – предмети, явища та взаємозв’язок між ними на основі активного володіння загальною лексикою). Таким чином, оволодіти знаннями про світ – означає вийти на когнітивний (тезаурусний) рівень мовної особистості. Під час підготовки активного учасника міжкультурної комунікації важливо навчити носія моделі світу однієї соціально-культурної спільноти розуміти носія іншої мовної моделі світу. Зрозуміти будь-яку фразу або текст означає, пропустивши її крізь свій тезаурус, співвіднести зі своїми знаннями та знайти відповідне її змісту місце в картині світу.

УДК 821.161
БУДУГАЙ О. Д., канд. філол. наук.
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФОЛЬКЛОРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ПРОЗІ ВОЛОДИМИРА ДАНИЛЕНКА

В. Даниленко – український літературознавець, сучасний прозаїк, критик. Автор книжок «Місто Тіровиван», «Сон із дзьоба стрижа», «Лісоруб у пустелі», «Газелі бідного Ремзі», «Кохання в стилі бароко», «Капелюх Сікорського», «Дзеньки-бреньки», «Грози над Туровцем». Його книги одержували літературні нагороди, ставали фаворитами у національних книжкових рейтингах. У своїх творах письменник порушує проблему духовної кризи людини в умовах кризи соціуму. Літературознавчі дослідження В. Даниленка теж часто мають *міфотворчий характер,* не говорячи вже про його художні тексти. Значним літературно-міфічним витвором митця стала книга «Житомирська прозова школа». Разом із прозаїками Є. Концевичем та В. Шевчуком В. Даниленко отримав премію ім. І. Огієнка як один із авторів антології «Вечеря на дванадцять персон» – за твори цієї школи, яка стала національним явищем сучасної української прози. До цієї антології В. Даниленко написав передмову «Золота жила української прози» [12, с. 5-12].

Збірка *«Вечеря на дванадцять персон»* містить довідки про її авторів. Про В. Даниленка як прозаїка написані такі рядки самохарактеристики митця: «Його стиль поєднує чуттєвість й іронію. Тікаючи від жорстокого й буденного світу, персонажі автора змішують життя і гру, реальне й уявне, сни і дійсність. Тотальним у творчості письменника є образ бінарного світу, в якому панують стихії життя і смерті, найчастіше персоніфіковані в образах Жінки-Любові та Жінки-Смерті, у стосунках з якими чоловік виконує роль гравця або жертви» [2, с. 532]. У збірці прози «Вечеря на дванадцять персон» поміщено два оповідання В. Даниленка «Зачаровані ходою» та «Свято гарбузової княгині». В оповіданні «*Свято гарбузової княгині*» йдеться про молоду героїню, котра стала уособленням *Жінки-Смерті*. Вона зізнається: «Як тільки чоловіки до мене лицялися, в їхніх очах з'являлася тінь смерті. І з кожним померлим усе глибше відчувала самотність, доки не зрозуміла, чому все так… Тоді стала чекати, коли мама йшла до церкви, а я лишалася сама, випускала з тьми бажань уяву, збирала за столом чоловіків, мучила і спроваджувала їх за двері» [2, с. 168].

Героїня оповідання В. Даниленка уявляла, що збирає за столом потенційних женихів і загадує їм потрійну загадку, яку вони не можуть відгадати. Її чоловіком може стати тільки той, хто відгадає загадку. Але ця жінка знає, що той, хто одружиться з нею, помре. Тому далі уявної гри в сватання вона не йде. В оповіданні використано елемент народного обряду сватання, коли, за традицією, символом відмови вийти заміж за юнака був подарований йому гарбуз замість весільної хустки. Саме цим і пояснюється назва твору «Свято гарбузової княгині».

Мотив відгадування складної загадки використано прозаїком і в романі

«Кохання в стилі бароко». У ньому йдеться про те, що до архітектора Валерія Колядевича приходить молода жінка і за гонорар пропонує розгадати кросворд, який залишився після смерті її чоловіка. Колядевич береться за серію небезпечних загадок, у яких розкривається приховане життя міста. Він захопився вродливою незнайомкою, але не знав, що таємниця жінки пов'язана з його смертю. У цьому романі через містику показується зворотній бік життя, викладаються факти, які доводять, що в біографії кожної людини є таємні механізми, які рухають її долею. На прикладі персонажів Владислава Городецького, Олександра Архипенка, Сержа Лифаря, Олександра Мурашка та інших піднімається завіса над загадковими історіями, що відіграли фатальну роль у їхньому житті.

Збірка оповідань В. Даниленка «*Сон із дзьоба стрижа*» ще раз підтверджує думку про самобутність його прози. До неї увійшло 25 оповідань, більшість із яких були написані у 2005-2006 роках і опубліковані у журналі «Кур'єр Кривбасу». У цих творах «життя постає ареною, де розігрується поєдинок між фатумом і людською волею, а реальний світ пов'язаний зі світами, які існують поруч із нами». Письменник ніби стверджує, що почуття чоловіка і жінки тимчасові, краса, благополуччя, життя – теж тимчасові й тільки смерть вічна. Якщо говорити про містичну сторону книжку, то в цьому сенсі В. Даниленко – переважно «нічний» письменник. Він зазирає в темні глибини життя і знаходить таємні пружини, що рухають світом. Світ, показаний у збірці В. Даниленка «Сон із дзьоба стрижа», часто постає як містичний, повний демонічних істот. Часто ці істоти мають жіночу подобу. Зразки народної демонології автор вміло трансформує на сучасний лад.

П. Білоус зазначив: «В оповіданнях В. Даниленка є все те, що привабило б читача в цьому жанрі: і розважальна оповідність, і цікаві сюжетні ходи, і колоритність персонажів, і спостережливі описи, і мовностилістичне розкошування, і ностальгічне, майже забуте в наші часи філософствування на житейські теми. А поза тим – художнє обігрування актуальних для людської душі та розуму концептів, коли певна, здавалося б навіть банальна сентенція розгортається в сюжетну пригоду чи історію, присмачену колоритними описами, ліричними відступами та загадковим подивом, із нальотом таємничості, містичних алюзій» [1, с. 5-6].

Збірку «Сон із дзьоба стрижа» пронизують мотиви життя і смерті, властиві як фольклорній, так і літературній традиції. У творі «*Поцілунок Анжели*» тема життя і смерті набуває саме загадково-містичного забарвлення. Вигадана автором історія про незвичайну кав'ярню на один столик має оригінальний сюжет. Заради незвичайної кави і таємничого поцілунку Анжели кожен з персонажів – молодих галичан Василя Гогулі, Марисі, Ромця Хилюка, Богдана Гуцуляка та оповідача – ладен ризикнути, тобто сісти за єдиний столик, випити філіжанку кави, хоч знає, що всіх потому чекає смерть.

Автор поєднує дійсність із фантастикою, побутові деталі із символічно-міфологічними елементами. Герої вже не бояться загинути. Марися вважає, що «смерті нема. Є біль переходу». Вона мовить як філософ: «Життя – лише

проміжок між двома філіжанками кави, між першою і останньою» [30, с. 198]. Смерть змальована не як кінець. Люди, що зазнали глибоких психологічних травм чи були покарані долею, повертаються в реальний світ і забирають до себе нових і нових грішників. Богдан Гуцуляк нагадує друзям, що «ще в давніх хроніках Київ згадується як найбільше відьомське місто» [3, с. 188]. В образі фатальної господині кав'ярні Анжели читач вбачає не зовсім традиційний для відьми образ. Вона в чомусь співчуває молодим людям, котрі зважилися на такий ризик. Коли оповідач дякує їй за каву і зауважує, що зайде до неї ще, коли буде живий, «вона опустила очі, й у кутиках її губ застигла ледь вловима посмішка, а на віях затремтіла печаль» [3, с. 188].

Отже, смерть відвідувачів її кав'ярні читач сприймає не як злі витівки самої Анжели, а як здійснення прокляття колишнього господаря цього закладу Мирослава Пернікузи, убитого бандитами-рекетирами. Перед смертю він люто вигукнув: «Кожен, хто сяде за стіл моєї кав'ярні, помре!» [3, с. 189]. Прикро, що за злочин бандитів стають покарані відвідувачі закладу, які перед Мирославом нічим не завинили. Отже, фольклорний мотив здійснення проклять досить самобутньо звучить у творі В. Даниленка. Фольклорист І. Руснак пише: «Демонологія – віровчення про злих духів (демонів), що виникло на основі первісної віри в надприродні сили» [4, с. 14]. В. Даниленко створює образ жінки-дияволиці, що владарює химерними й містичними істотами. Фатальна жінка зі світу В. Даниленка є обов'язково красунею. Але ця краса несе смерть, тобто є демонічною.

Таким чином, у кожного з героїв малої прози В. Даниленка є таємниця, яку він ховає від людського ока, щоб не видати своєї внутрішньої драми. Глянцеве і реальне життя українців, мрії, якими живе сучасна людина, звільнення від нажитих і нав'язаних страхів і комплексів, сенс життя – лейтмотив книжки, в якій герої нагадують цікавих дітей, що роблять помилки, наперед знаючи про це. Реальність тісно переплетена з елементами вигадки, фольклорними мотивами й героями. У В. Даниленка добре розвинуте почуття ілюзорності земного життя, таємничих і містичних сил. Місто В. Даниленка – осереддя гріха, воно нагадує захопливий і страшний сон, в якому владарюють фатальні жінки і слабкодухі

УДК 811.161.2
ЄРКО А. І., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ «ВОДА»: СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА, ПРАГМАТИКА

Постановка наукової проблеми: Останніми десятиріччями фразеологія привертає до себе увагу дослідників різних міждисциплінарних сфер: мовознавців, істориків, літературознавців. Фразеологія, як і мова взагалі, є

надійною схованкою здобутків культури, звичаїв, прагнень і сподівань народу, одним із найважливіших джерел дослідження його минулого життя, вивчення його словесних естетичних цінностей. Матеріалом дослідження є ФО з компонентом «вода». Відомо, що саме вода споконвіку була супутником людини, оскільки люди завжди оселялися там, де була вода: біля озер, річок, морів, океанів. Тому, принаймні, частина ФО з компонентом «вода» має дуже давнє походження і може бути спільною для багатьох, якщо не для всіх народів.

Визначення актуальності дослідження: ФО з компонентом «вода» є одним з найбільш сприятливих об'єктів досліджень лексикології і фразеології. Це пояснюється відносною стабільністю їхнього складу впродовж багатьох століть, достатнім ступенем репрезентативності в лексикографічних джерелах, продуктивністю таких фразеологізмів, високою частотністю їх функціонування в художньому і розмовному мовленні, семантичною і структурно-граматичною різноманітністю. Проте, незважаючи на значну кількість досліджень в області фразеології, дослідження ФО з компонентом «вода» в структурному, семантичному та прагматичному аспектах відсутні. Це зумовлює актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Вивчення фразеологізмів як мовних одиниць є прерогативою фразеології, статус якої як науки далекий від однозначного вирішення. Як правило, фразеологічний рівень розглядається в мові як проміжний. Він знаходиться на стику лексико-семантичного і синтаксичного рівнів. Невизначеність статусу фразеології пов’язана з відкритим питанням еквівалентності ФО слову, невизначеності самого терміну, предмета даної науки, та деякими іншими. До вчених, які не виділяють фразеологію як окрему дисципліну, належать Ш.Баллі, В.В.Виноградов, О.І.Смирницький, Є.Д.Поливанов, Л.А.Булаховський. Деякі інші мовознавці роблять спробу виділити фразеологію в окремий ієрархічний рівень мови. До них належать В.Л.Архангельський, М.Ф.Алефіренко, О.В.Кунін та інші.

Виклад основного матеріалу дослідження: Усвідомлення та готовність до так званих перекладацьких зсувів та розуміння того факту, що ФО, як і будь-які інші одиниці мови, "являють собою не сталу мовну одиницю, а певну мовну одиницю, що віддзеркалює тенденції мовного розвитку" та допомагає запобігти багатьох помилок та непорозумінь у процесі обміну інформацією представників різних культур. Таким чином, фразеологізм як мовна одиниця має універсальний характер, існує у кожній мові, але має свої специфічні особливості перекладу, однією з яких є прагматичний аспект. Практично у будь-якій мові існує декілька рівнів фразеологізмів: зафіксовані у словниках і загальновідомі; рідковживані на даному етапі, але зазначені у словнику; широко розповсюджені та з певної причини не занесені до словника; зрозумілі лише окремим. Завдання перекладача полягає в умінні розпізнавати ФО у тексті та правильно відтворювати їх мовою перекладу, враховуючи культурно-національні, історичні, структурні, стилістичні, семантичні особливості. ФО утворюються в мовленні і відображають ті явища і предмети, що безпосередньо оточують людей; люди в свою чергу, надають їм тих чи інших характеристик.

Оскільки фразеологізми є мовною універсалією, то можна припустити, що в будь-якій мові існують фраземи, до складу яких входить компонент «вода», адже ФО відображають реалії життя. Безсумнівно, для кожної мови буде різним психологічне тлумачення цього поняття, яке дасться взнаки при перекладі ФО. Розбіжності у сприйманні певним народом довкілля вплинуть на кількість фразем у різних мовах.

Висновки з даного дослідження: Необхідність докладного дослідження способів передачі значення ідіом очевидна – інтенсивність міжкультурної комунікації зростає постійно, причому як на побутовому (між окремими представниками різних культур), так і на міжнародному рівні (політичні перемовини, інформаційні випуски мас-медіа, переклад літературних творів). Фразеологічними одиницями є такі стійкі словосполучення, які незалежно від кількості слів-компонентів, утворюють семантичну єдність і виконують в мові називну або експресивну функцію. Отже, ФО як одиниці перекладу не тільки несуть інформацію про реальну (позамовну) дійсність (предмети, явища, ситуації), але також несуть інформацію про власну будову того мовного коду, до якого належать. Саме цей факт робить ФО непрозорими з точки зору їх інтегрованого мовного значення та проблемними з точки зору адекватної актуалізації в силу еквівалентної розбіжності. Фразеологія має певну кількість синонімічних одиниць, що відрізняються сферою вживання. При рівнозначності вони можуть уживатися лише в певних стилях мови.

УДК 378.147
НОСЕНКО М.М. асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

МОБІЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ЗАСОБИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Актуальність нашого дослідження визначається розвитком методик з використанням електронних засобів навчання. Об’єктом статті є використання одного з найпопулярніших електронних засобів спілкування – мобільних телефонів (смартфонів) у навчанні іноземних мов та самовдосконаленні знань студентів. Мета статті – визначити коло методичних проблем, які можуть бути вирішені за допомогою мобільних телефонів у вивченні іноземних мов. Наукове значення статті полягає у розвиненні методики використання іноваційних засобів вивчення іноземних мов.

Коло досліджень щодо використання мобільних телефонів у навчанні іноземних мов постійно розширюється. Так, наприклад, П. Кєрнан і К. Айзава описують використання мобільних телефонів для обміну учнями електронними повідомленнями з метою навчання певних структур; тоді як Р.П. Тейлор і С. Гіцакі вимагають від своїх учнів використання функцій браузера мобільних телефонів для пошуку у всесвітній мережі Інтернет; М. Леві та С. Кеннеді

рекомендують надсилати учням повідомлення з інформацією щодо нового матеріалу, вивченого на занятті, або деталі стосовно телевізійних програм для обов'язкового перегляду учнями з навчальною метою тощо. Кожне з названих досліджень побудоване на використанні тої чи іншої характеристики мобільного телефону та ілюструє величезний потенціал останнього як засобу навчання.

Останнім часом усе частіше з'являються дослідження, у яких розглядається питання використання мобільних телефонів для збільшення словникового запасу учнів у процесі вивчення іноземної мови, при цьому наголошується на різних аспектах проблеми. Наприклад, С. Браун і Б. Куліган дають ретельний огляд середовища, у якому учні створюють словникові флеш-картки на комп'ютері, а потім використовують їх на своїх мобільних телефонах у процесі навчання. Ці автори вказують на переваги такого вивчення лексики, оскільки вона доступна у будь-який час та у будь-якому місці. Інший приклад використання мобільних телефонів описують П. Торнтон і С. Гаузер: учням пропонується завантажити відеоуроки на тему англійських ідіом, вивчити їх, а згодом, під час заняття у класі, виконати вправи, у яких ці ідіоми використовуються. Такі матеріали надзвичайно позитивно сприймаються учнями, їх вважають не лише корисними, а й цікавими.

Отже, використання мобільних телефонів у навчанні іноземної мови знаходиться на етапі поступового виходу з навчального середовища та входження в реальний світ. З'явилася можливість за допомогою мобільних телефонів створити багатше навчальне середовище для учнів. Вони надають студентам більше свободи у плані місця і часу виконання їхніх завдань з іноземної мови порівняно з персональними комп'ютерами.

УДК 378.015.3:502/504
ТИМЧУК І. М., канд. пед. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДО ПРОБЛЕМИ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД ГУМАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ЕКОЛОГІВ

Дослідження проблеми гуманізації навчання у ВНЗ дозволило констатувати, що проблема гуманізації освіти вивчається на теоретичному та прикладному рівнях; створено орієнтовну модель гуманізації навчально-виховного процесу; визначено сутнісні ознаки гуманістичної парадигми навчання і виховання. Гуманізація вищої освіти досліджується на рівні розробки методів, прийомів, принципів гуманізації навчання і виховання; обгрунтована концепція гуманізації та гуманітаризації вищої технічної освіти; дисертаційні роботи виконані на матеріалах гуманізації навчально-виховного процесу при підготовці майбутніх фахівців-менеджерів, медиків, вчителів, студентів технічних закладів.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що проблема екологічної освіти є актуальною і розглядається в різних аспектах, які можна умовно поділити на 4-и групи: філософські, концептуальні та історичні аспекти екологічної освіти; аспекти формування екологічної культури; аспекти підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників до здійснення екологічної освіти; екологічна освіта дітей і молоді. Здійснений нами аналіз наукових праць показав: незважаючи на те, що за останні десять років з'явилося багато публікацій та дисертаційних досліджень з проблеми гуманізації та екологізації освіти, залишилась нерозробленою проблема підготовки гуманістично спрямованих особистостей майбутніх фахівців-екологів.

На основі детально проаналізованого поняттєво-категоріального апарату з проблеми дослідження: «гуманізм», «гуманність», «гуманізація», «гуманізація освіти», «гуманізація навчання», «гуманізація вищої освіти» розкрито та введено до обігу нові поняття: «гуманізація вищої екологічної освіти» – це феномен, провідним принципом якого є визнання особистості головним багатством суспільства; формування нового типу гуманістично спрямованих фахівців-екологів, основним змістом діяльності яких є не лише сукупність відповідних поглядів та уявлень про природоохоронну діяльність, а й сформованість у студентської молоді готовності до такої діяльності, результатом котрої має стати не лише збалансованість компонентів довкілля, а загалом – збереження людства; «гуманістично спрямована особистість майбутнього еколога» – це особистість, що живе в гармонії із людьми й природою; до людей і до природи ставиться як до найвищої цінності; їй характерний сформований екоцентричний тип екологічної свідомості; це особистість, яка має право на розвиток своїх здібностей, на щастя і свободу.

Зміст даних дефініцій є засадовим для обґрунтування в подальшому гуманістично спрямованої особистості майбутнього фахівця-еколога.

УДК 378.22.091.12-057.164:63
ТКАЧЕНКО О.В., аспірантка
Білоцерківський національний аграрний університет

АСИСТЕНТСЬКА ПРАКТИКА У ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРА-АГРАРІЯ

Магістр, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014), це вчений ступінь особи, яка на основі ступеню бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності.

Підготовка магістра здійснюється на основі освітньо-професійної програми, яка забезпечує одночасне здобуття повної вищої освіти за спеціальністю та кваліфікацією. Освітньо-професійна програма підготовки

магістра включає поглиблену фундаментальну, гуманітарну, психолого-педагогічну, спеціальну та науково-практичну підготовку. Проте більшість магістрів непедагогічних спеціальностей, в тому ж числі й вищих аграрних навчальних закладів спеціальності 201 «Агрономія», які приходять на педагогічні посади до ВНЗ, не мають досвіду педагогічної діяльності (одне із завдань проходження асистентської практики), а лише вивчення базових психолого-педагогічних дисциплін: «Методики викладання соціальної педагогіки», «Педагогіки і психології вищої школи».

Враховуючи проблемність цього питання, асистентська практика є неодмінним компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня «магістр», яка відіграє важливе значення в системі професійно-педагогічної підготовки фахівця. Це організаційна частина навчально-виховного процесу вищого навчального закладу, це поєднання теоретичної підготовки студентів з їхньою практичною діяльністю, а також, це серйозна перевірка готовності магістра до майбутньої професійно-педагогічної діяльності.

Практика має комплексний характер і передбачає забезпечення фахової діяльності за такими напрямами роботи:

1. викладацький – підготовка магістра до викладання базових, професійно-орієнтованих дисциплін зі спеціальності та оволодіння методиками їх викладання у вищих навчальних закладах;
2. організаційно-виховний – підготовка магістра до організації виховної роботи в академічній групі (на посаді куратора академічної групи);
3. науково-дослідний – підготовка магістра до науково-дослідної роботи.

Програма практики передбачає розвиток наукових навичок магістрів, які можуть бути використані в майбутній професійній діяльності викладача, асистента, наукового співробітника у вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації. Студенти набувають уміння і навички організації та здійснення наукових досліджень, які використовують в процесі виконання дипломних робіт.

Тому проходження асистентської практики агрономом-дослідником є цінним і завершальним етапом формування викладача вищої школи та дає оцінку готовності магістрантів до виконання функціональних обов’язків викладача вищих навчальних закладів різного рівня акредитації.

УДК 378.015.3:81'25-057.4:811.581
ТИМОЩУК Г.В., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Під психолого-педагогічними умовами професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови розуміємо зовнішні чинники ефективної реалізації педагогічної мети (формування перекладацької компетентності), спеціально створені викладачем для позитивного впливу на навчально-виховний процес. Вибір професії перекладача-китаєзнавця абітурієнтом передбачає наявність у нього позитивної мотивації, побудованої на основі мрії, до вивчення китайської та інших іноземних мов, тобто мотиву (чому саме перекладача китайської мови) і мети (кінцевий бажаний результат студента).

Психолого-педагогічною умовою професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови було визначено поєднання дисциплін гуманітарного, мовознавчого та фахових методик у процесі формування перекладацької компетентності.

Занурення студентів в активну самостійну професійно-перекладацьку діяльність з китайськомовними текстами та іншомовними мовцями також є однією з основних умов. Самостійну роботу розглядаємо як продуктивно-аналітичну діяльність студента, вищу форму цілеспрямованої зовнішньо вмотивованої навчально пізнавальної діяльності, яка корегується студентом відповідно до його індивідуальних особливостей; реалізація самостійної роботи стимулює актуалізацію набутих студентом в ході аудиторних занять знань, умінь і навичок, сприяє тренуванню самодисципліни, самосвідомості та відповідальності.

Наступна умова – актуалізація інтерактивних форм організації навчально-пізнавальної перекладацької діяльності студентів в умовах університетської освіти. Інтерактивні методи навчання (професійно зорієнтовані ігри, дискусії, інсценування тощо) сприяють зацікавленому зануренню студентів до основ професії перекладача через зміну моделей поведінки учасників навчально-пізнавального процесу, усвідомлене засвоєння норм перекладацької діяльності і вимог до фахівця перекладу, реальне ознайомлення з режимами роботи перекладача китайської мови і формами пред’явлення обробленої інформації. Сутність інтерактивних форм організації перекладацької діяльності студентів – майбутніх перекладачів китайської мови відображається в китайському прислів’ї: «Покажи мені – і я запам'ятаю; дай зробити – і я зрозумію» (Конфуцій).

ЗМІСТ

Борщовецька В.Д. Труднощі засвоєння конверсійних утворень від дієслів з постпозитивами у процесі навчання майбутніх перекладачів англійської аграрної термінології 2
Чернищук Ю.І. Етапи формування навчально-стратегічної компетентності студентів ВНЗ 2
Береговенко Н.С. Специфіка прагматичної адаптації при перекладі телесеріалу “Dexter” українською та російською мовами 3
Денисенко І.І. Ідіоматичний простір у публіцистичному стилі на матеріалі американських видань 5
Стрілецька С.В. Сучасні методики перекладацького аналізу тексту 6
Пилипенко І.О. Семантична дистанція числівників та денумеративів 7
Гетьман Т.Є. Consecutive ranslation training as an alternative form of classes with the students-philologists on he third year of studying. 8
Демченко Н.С. Соціокультурна характеристика новітніх неологізмів в сучасній англійській мові 10
Столбецька С.Б. Вплив мотивації на довготривалу пам'ять студентів у процесі вивчення іноземної мови 12
Тарасюк А.М. Риторичні запитання як один із мовних засобів вираження сугестії у біблійних текстах середньоанглійського періоду 13
Вакалюк Н.І. Повторення як консолідація сліду у процесі розвитку усномовленнєвих умінь 14
Зізінська А.П. Мовленнєві акти прохання в діахронії (XII – XIV ст.) 15
Карпенко С.Д. Особливості фіксації українських народних казок 16
Погоріла С.Г. Діяльнісний підхід до здійснення професійно-педагогічної підготовки майбутніх магістрів з економіки і підприємництва 18
Рудакова Т.М. Особливості формування мовних навичок на заняттях з української мови 20
Марчук В.В. Суперечливість структури цінностей суспільства як цілісного феномену 21
Велика К.І. Лексико-граматичні труднощі перекладу назв хвороб кукурудзи 22
Зелінська В.А. Труднощі засвоєння фахової лексики при навчанні читання професійно-орієнтованих текстів студентів-ветеринарів 24
Рєзнік В.Г. Роль викладача в організації автономного навчання німецької мови студентів-філологів 27
Шмирова О.В. Дидактичні можливості компьютера та інформаційного простору у навчально-виховному процесі (при викладанні дісципліни «іноземна мова за прорфесійним спрямуванням») 28
Лобачова С.В. Формування мовленнєвої компетентності студентів-філологів: психолінгвістичний аспект 29
Будугай О.Д. Особливості використання фольклорних елементів у прозі володимира даниленка 32

Єрко А.І. Фразеологічні одиниці з компонентом «вода»: структура, семантика, прагматика 33
Носенко М.М. Мобільні інформаційно-комунікаційні засоби у процесі навчання німецької мови 35
Тимчук І.М. До проблеми теоретичних засад гуманізації навчання студентів-екологів 36
Ткаченко О.В. Асистентська практика у професійно-педагогічній підготовці магістра-аграрія 37
Тимощук Г.В. Психолого-педагогічні умови реалізації професійнї підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах вищої освіти 39